

Kannuksessa ja Tunkkarilla sijaitsevien vuodeosastojen muutossuunnitelma

Keski-Pohjanmaan aluehallitus 25.03.2024 § 96

Valmistelija

Toimialuejohtaja Ritva Jämsä

Soite 2030 -ohjelmaan sisältyvän palvelurakennemuutoksen tavoitteena on luoda palvelurakenne, jossa painopistettä siirretään raskaammasta kevyempään päähän ja matalan kynnyksen palveluihin. Palvelurakenteen muutos on välttämätön huomioidessamme väestörakenteen muutokset kuten väestön ikääntyminen sekä henkilöstön riittävyyden turvaaminen. Muutoksessa vahvistetaan kotiin vietäviä palveluita, matalan kynnyksen palveluita, ympärivuorokautista palveluasumista sekä jaksohoitotyypistä palvelua. Pää tavoite on, että ihminen hoidetaan mahdollisimman oikeassa paikassa ja mahdollisimman kevyillä palveluilla.

Palvelurakennemuutos sisältää useita kokonaisuuksia. Yhtenä palvelurakenteen keventämiseen liittyvänä kokonaisuutena on selvittää yleislääketieteen osastopaikkojen määrää ja sijaintia tulevaisuudessa. Jatkosuunnitelmissa on huomioitava valtakunnallisen sairaalaverkkoselvityksen etenemisen myötä lainsäädännön mukanaan tuomat vaikutukset alueen erikoissairaanhoidon toimintaan sekä perusterveydenhuollon sairaalaverkkoon. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaiseman erikoissairaanhoidon ja päivystysten porrasteisuuden, työnjaon ja yhteistyön selvityksen vaiheessa 1 (alustavasti 1.1.2026 alkaen) yleislääketieteen tasoisten osastojen yöaikaiset lääkäripalvelut voidaan turvata etäkonsultaatioilla, mutta iltaisin ja viikonloppuisin osastojen tulee voida turvata läsnälääkäripäivystykseen.

Nykytila

Yleislääketieteen osastopaikkoja on tällä hetkellä yhteensä 82, joista 46 Kokkolassa, Tunkkarilla ja Kannuksessa molemmissa 18 paikkaa. Kannuksen ja Tunkkarin osastoilla ei ole läsnälääkäripäivystystä viikonloppuisin, iltaisin eikä öisin. Osastoilla tehdään diagnostisia tutkimuksia vain virka-aikana. Tämän vuoksi osastojen profiilit poikkeavat jo nyt lääkäri työvoiman saatavuuden ja diagnostiikan osalta Kokkolan osastoista. Tunkkarilla ja Kannuksessa hoidon painopiste on ollut jo pidempään kuntoutumisessa ja 15-20% kaikista yleislääketieteen hoitopäivistä muodostuu odottamisesta jatkohoitoon. Potilaat odottavat pääsyä kotiin erilaisten palveluiden turvin tai paikkaa ympärivuorokautiseen palveluasumiseen. Koska kotiin järjestettäviin palveluihin sekä kuntoutumisen tukemiseen on kehitetty uusia toimintamalleja, osastojen kuormitukset ovat laskeneet.

Muutosehdotus

Ehdotuksenamme on muuttaa Kannuksen ja Tunkkarin osastot sosiaalihuoltolain mukaisiksi lyhytaikaista hoitoa tuottavaksi arviointi- ja kuntoutusyksiköksi, jollaisiksi ne profiililtaan ovat väistämättä myös muuttumassa läsnälääkärin päivittäisen puuttumisen sekä laboratorioanalytiikan loppumisen myötä. Jatkossa Tunkkarin ja Kannuksen vuodeosastojen toiminta olisi painotettu erityisesti toimintakyvyn ylläpitämiseen ja parantumisen tukemiseen kuntoutuksella. Tärkeänä osana fyysisen kuntoutumisen lisäksi olisi erilainen osallistava ja virikkeellinen toiminta. Yksiköiden mitoitus tulisi muutoksen jälkeen olemaan 0,69, joka tarkoittaisi 11 -12 vakanssin vähennystä / yksikkö riippuen siitä, miten esihenkilötyö järjestetään. Säästöä toiminnan muutos toisi myös vähenevien laboratorio- ja lääkärikustannusten osalta. Henkilöstörakenteessa tulisi hoiva- ja hoitotyön lisäksi huomioida paremmin kuntouttava ja osallistava toiminta. Vuodeosastojen jatkaminen nykyisellä profiilillaan vastaavasti tulee lisäämään hyvinvointialueen kustannuksia jo kuluvana vuonna laboratorionäytteiden päivittäisen kuljettamisen myötä. Lisäksi näytteiden kuljettamisen aiheuttama viive muuttaa entisestään potilasprofiilia enemmän kuntouttavaan huomioitaessa potilasturvallisuuden näkökulma.

Päätösesitys Aluehallitus merkitsee Kannuksen ja Tunkkarin yleislääketieteen osastoja koskevan muutosesityksen tiedoksi sekä antaa evästystä jatkovalmisteluun.

Päätös Aluehallitus merkitsi Kannuksen ja Tunkkarin yleislääketieteen osastoja koskevan muutosesityksen tiedoksi sekä antoi evästystä jatkovalmisteluun.

Merk. toimialuejohtaja Ritva Jämsä esitteli asian kokouksessa.

Keski-Pohjanmaan aluehallitus 20.05.2024 § 154
1018/00.02.01/2024

Valmistelija vt. hyvinvointialuejohtaja Katja Virta ja toimialuejohtaja Ritva Jämsä

Kannuksen ja Tunkkarin yleislääketieteen osastojen profiilin muutos on osa palvelurakenteellista muutosta, jossa palvelurakennetta kevennetään vastaamaan enemmän asiakkaiden tarpeita. Samankaltaisia ympärivuorokautisten palveluiden profiilimuutoksia, kotiin järjestettävien palveluiden vahvistamisen lisäksi, on tehty alkuvuodesta ja ne ovat osoittautuneet järkeviksi. Muutoksilla on kyetty lyhentämään jonottamista niin yleislääketieteen osastoilla kuin erikoissairaanhoidon osastoillakin. Myös jono ja jonotusaika ympärivuorokautiseen palveluasumiseen on lyhentynyt. Vaikka nämä muutokset eivät ole ainoa syy palveluiden oikea-aikaisempaan saatavuuteen, niillä on oma osuutensa tavoitteiden mukaiseen kehityssuuntaan.

Hallituksen kehysriihen esityksenä on sairaalaverkon osalta toteuttaa työryhmän I vaihe, joka perustelee osastojen profiilinmuutoksen etupainotteista toteuttamista ottaen huomioon, ettei Kannukseen ja Tunkkarille edelleenkään ole mahdollista järjestää selvityksessä vaadittavaa iltaa ja viikonloppua koskevaa läsnäolevaa lääkäriä.

Kannuksen ja Tunkkarin osastojen potilaspaikkoja vähennettiin alkuvuodesta 2 paikalla molemmissa yksiköissä liittyen mitoitusselvitykseen. Paikat ovat riittäneet hyvin ja kuormitusasteet laskeneet Kannuksen osastolla 8,5% ja Tunkkarin osastolla 4,6%. Kannuksessa osaston kuormitus on ollut alkuvuonna 87,1% ja Tunkkarilla 88,5%. Keskimäärin molemmilla osastoilla on ollut 2,5 paikkaa tyhjillään alkuvuodesta. Tähän liittyen myös osastojen hoitohenkilöstön sijaiskulut (sis+ ulk) ovat vähentyneet n. 50 000€.

Osasto	Htpv netto	Kuormitus%	kha
Kannus	2038	87,1	9,8
Tunkkari	2070	88,5	10,3
Y0	2866	95,9	8,0
Y1	2813	96,1	11,8

Hyvinvointialueelle muutoksen jälkeen jäävien yleislääketieteellisten osastopaikkojen (46) on arvioitu riittävän nyky- ja tulevaisuuden tarpeisiin seuraavilla perusteilla:
Tällä hetkellä osastoilla olevista potilaista (km. 31 potilaasta) arviolta puolet vastaavat jaksohoitotyyppistä asiakasprofiilia eli he edelleen ”jatkavat” näiden paikkojen käyttöä.
Kotisairaalan vahvistetulla resurssilla kyetään vastaanottamaan 6-8 potilasta / vrk enemmän riippuen käyntimäärästä/potilas ja käyntien sijainneista.

Jäljelle jääville yleislääketieteen osastoille voidaan edelleen tarvittaessa ottaa muutamia potilaita ylipaikoille.
Kotihoitoa jonottavat minimiin osastoilla, vapauttaa 4-5 paikkaa yletasoisille potilaille:

- Sote-tilannekeskuksen mukanaan tuoma liikkuvien palveluiden resurssiohjaus tehostaa kotiin vietävien palveluiden käyttöä
- Sisäisten sijaisten resurssin kohdentaminen yhä enemmän kotiin järjestettävien palveluihin
- Etähoivan lisääminen kotihoidossa vapauttaa edelleen kotihoidon resursseja fyysisiä kotikäyntejä tarvitseville
- Kuntoutukseen keskittyvällä toiminnalla voidaan pääpaino jaksolla asettaa kotikuntoisuuden saavuttamiseen, jolla on pidemmällä tähtäimellä jaksoja lyhentävä vaikutus

Kustannusvaikutus perustuu pääosin henkilöstövaikutuksiin. Osastotasoisessa yksikössä mitoitus on korkeampi kuin sosiaalihuoltolain mukaisessa arviointi- ja kuntoutusyksikössä. Mitoituksen ja paikkamäärän vähenemisen seurauksena hoitaja-/esihenkilöstöresurssin tarve vähenee yhteensä 10-12 htv. Lisäksi

lääkärityöpanos vähenee merkittävästi. Arvioidut henkilöstökuluista saatavat säästöt yhteensä n. 1 M€ vuositasolla.

Muista kuluista saatavat säästöt ovat n. 0,3- 0,4 M€ vuositasolla. Lisäksi muutoksesta aiheutuville kustannuksille tulee ensimmäiselle toimintavuodelle laskea kulu n. 10-15%, sillä oletetut muutokset tapahtuvat osittain viiveellä. Hoitopäivähintojen kustannukset jäävät alueemme jaksohoitotyypin toiminnan keskimääräistä hoitopäivähintaa korkeammiksi johtuen siitä, että muut jaksohoitopaikat ovat ympärivuorokautisen palveluasumisen yhteydessä, jolloin tuotantokustannukset ovat matalammat.

Valmisteilla oleva muutos edellyttää yhteistoimintamenettelyä. Asia tuodaan aluehallitukseen yhteistoimintaneuvotteluiden jälkeen.

Päätösesitys

Aluehallitus päättää

1. käynnistää yhteistoimintamenettelyn Tunkkarin ja Kannuksen vuodeosastojen muutosta koskevassa asiassa;
2. valtuuttaa vt. hyvinvointialuejohtajan ja henkilöstöjohtajan valmistelevaan neuvotteluesityksen sekä edustamaan työnantajaa yhteistoimintaneuvotteluissa. Neuvotteluissa työnantajaa voi edustaa ja niiden valmisteluun voi osallistua muitakin nimettyjen henkilöiden osoittamia henkilöitä.

Päätös

Jäsen Arto Alpia esitti kohtaan 1, että yhteistoimintamenettelyt aloitetaan syksyksyllä kesäsulkujen jälkeen. Lisäksi hän esitti lisättäväksi kohta 3, että asia tuodaan aluehallitukselle ja -valtuustolle yhteistoimintaneuvottelujen jälkeen. Anja Törmä ja Tapio Peltokangas kannattivat Alpian esitystä.

Aluehallitus hyväksyi yksimielisesti

1. käynnistää yhteistoimintamenettelyn Tunkkarin ja Kannuksen vuodeosastojen muutosta koskevassa asiassa syksyllä kesäsulkujen jälkeen
2. valtuuttaa vt. hyvinvointialuejohtajan ja henkilöstöjohtajan valmistelevaan neuvotteluesityksen sekä edustamaan työnantajaa yhteistoimintaneuvotteluissa. Neuvotteluissa työnantajaa voi edustaa ja niiden valmisteluun voi osallistua muitakin nimettyjen henkilöiden osoittamia henkilöitä
3. että asia tuodaan aluehallitukselle ja -valtuustolle yhteistoimintaneuvottelujen jälkeen.